

Handläggare
Sophia Sundlin
50167

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2021-05-04

Ärendebeteckning
KFN 2020/0174

Kultur- och fritidsnämnden

Barnbokslut 2020

Förslag till beslut

Kultur – och fritidsnämnden godkänner Barnbokslut för 2020 och skickar det vidare till kommunfullmäktige för kännedom.

Bakgrund

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen inkorporerad i svensk lag och 2019 togs *implementeringsplan för barnkonventionen* fram, med åtgärder och aktiviteter för att följa upp hur kommunen arbetar med barnets rättigheter. En av dessa åtgärder är att genomföra årliga barnbokslut under fem år, med start 2020. Detta barnbokslut är det första i ordningen.

Enligt barnkonventionens fjärde artikel ska staten vidta alla lämpliga åtgärder för att efterleva de rättigheter som står i konventionen. Det här barnbokslutet fokuserar på artikel fyra, men också på ytterligare några artiklar i barnkonventionen, bland annat artikel 3 – barnets bästa, artikel 12 - barnets rätt till delaktighet, artikel 24 - barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och artikel 28 – barnets rätt till utbildning.

Nämnderna ska årligen redovisa hur man arbetar för att tillgodose barns rättigheter och hösten 2020 skickade samordnaren, för barnrättsfrågor, ett underlag för en sådan redovisning. Nämndernas svar finns sammanställt i detta barnbokslut och uppföljande barnbokslut kommer att genomföras även för åren 2021–2024.

I barnbokslutet finns även statistik från enkäten LUPP- Lokal uppföljning av ungdomspolitik, som genomförs vart tredje år. I LUPP finns frågor om ungas uppväxtvillkor, framtidsdrömmar, hälsa, upplevelse av trygghet, fritidsintressen med mera. För att presentera ett grundunderlag kring antal barn i kommunen finns även data från SEKOM (socioekonomisk kommunanalys) *Den sociala kompassen 2018* samt statistik från SCB och Barnombudsmannens databas *max18*.

Henrik Nilsson
förvaltningschef

Sophia Sundlin
ungdomsombud

Bilagor: Barnbokslut 2020.

Kalmar kommuns Barnbokslut 2020

Introduktion till Barnbokslutet

Den 1 januari 2020 var en historisk dag i Sverige. FN:s konvention om barnets rättigheter, den så kallade barnkonventionen, blev inkorporerad i svensk lag och därmed likställd med övrig lagstiftning så som föräldrabalken och socialtjänstlagen.

Enligt barnkonventionens fjärde artikel ska staten vidta alla lämpliga åtgärder för att efterleva de rättigheter som står i konventionen. Det här barnbokslutet fokuserar på artikel fyra, men också på ytterligare några artiklar i barnkonventionen, bland annat artikel 3 – barnets bästa, artikel 12 - barnets rätt till delaktighet, artikel 24-barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och artikel 28 – barnets rätt till utbildning.

Nämnderna ska årligen redovisa hur man arbetar för att tillgodose barns rättigheter och hösten 2020 skickade samordnaren, för barnrättsfrågor, ett underlag för en sådan redovisning. Nämndernas svar finns sammanställt i detta barnbokslut och uppföljande barnbokslut kommer att genomföras även för åren 2021-2024.

I barnbokslutet finns även statistik från enkäten LUPP- Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, som genomförs vart tredje år. I LUPP finns frågor om ungas uppväxtvillkor, framtidsdrömmar, hälsa, upplevelse av trygghet, fritidsintressen med mera. För att presentera ett grundunderlag kring antal barn i kommunen finns även data från SEKOM (socioekonomisk kommunanalys) *Den sociala kompassen 2018* samt statistik från SCB och Barnombudsmannens databas *max18*.

Disposition

Rapporten är indelad i följande kapitel:

- Vad är ett barnbokslut?
- Kort information om barnkonventionen
- Barn och unga i Kalmar kommun
- Kalmar kommuns barnrättsarbete
- Återrapportering från nämnder och förvaltningar
- Hur har barn och unga påverkats av pandemin? BRIS årsrapport

Innehållsförteckning

Kalmar kommuns Barnbokslut 2020.....	1
Introduktion till barnbokslutet	1
Disposition	1
1. Vad är ett barnbokslut?	3
2. Barnkonventionen.....	3
3. Barn och unga i Kalmar.	4
4. Kalmar kommuns barnrättsarbete.....	6
5. Nämndernas återrapportering.....	8
5.1 Har förvaltningen förändrat sitt arbete på något sätt utifrån att barnkonventionen blivit svensk lag den 1 januari 2020?	8
5.2 Finns särskilda verksamhetsmål med fokus på att tillgodose barns rättigheter?	13
5.3.Har kommunens barnchecklista eller någon form av barnkonsekvensanalys efterfrågats och/eller använts någon gång under det senaste året?	17
5.4.Har särskild hänsyn till barnkonventionen tagits i budgetplanering samt målformulering för 2021?	17
5.5.Har förvaltningens personal under åren 2019–2020 deltagit eller planerar att delta i någon kunskaps- eller utbildningsinsats i barnkonventionen?	20
5.6 Sammanfattning förvaltningarnas svar.....	22
6. Barn i Sverige – ett år i pandemi.....	23
Bilaga 1. Barnkonventionens artiklar i korthet	25
Referenser.....	28

1. Vad är ett barnbokslut?

I dokumentet *implementeringsplan för barnkonventionen*, som antogs av Kommunstyrelsen våren 2019, står att barnbokslut ska tas fram årligen mellan åren 2020–2024. Ansvarig för detta är nämnderna i samarbete med samordnaren för barnrättsfrågor. De närmaste årens barnbokslut kommer bland annat fokusera på barn med funktionsnedsättning och barns deltagande och beaktande i fysisk planering.

I *implementeringsplanen för barnkonventionen* står även att nämnderna årligen ska redovisa hur man arbetar för att tillgodose barns rättigheter och hösten 2020 skickade samordnaren, för barnrättsfrågor, ett underlag för en sådan redovisning. Nämndernas svar finns sammanställt i detta barnbokslut och utgör en viktig grund för det kommande barnrättsarbetet. Rapporteringen från nämnderna ger även en översiktlig bild av hur Kalmar kommun arbetar med barnrättsfrågorna i dagsläget.

SKR – Sveriges kommuner och regioner, har skrivit om vikten av barnbokslut i skriften *Barnets rättigheter i budgetprocessen* från 2018. Där står följande: ”Stater som har gått med i konventionen har en skyldighet att balansera inkomster och utgifter på ett sådant sätt att det gynnar genomförandet av barnets rättigheter. Kommuner, landsting och regioner ska agera så att verksamheter har god kvalitet och FN-kommittén är mycket tydlig med att korruption, i alla former, ska motverkas aktivt. Skattemedel ska användas på bästa möjliga sätt, för att barnets rättigheter ska få genomslag”. Ur SKR:s skrift *Barnets rättigheter i budgetprocessen, 2018*.

Enligt barnkonventionens fjärde artikel gäller följande: ”konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska konventionsstaterna till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att vidta sådana åtgärder. Vid behov ska sådana åtgärder vidtas inom ramen för det internationella samarbetet” (Barnombudsmannens nyöversättning, 2018).

I barnbokslutet finns även statistik från enkäten LUPP- Lokal uppföljning av ungdomspolitik, som genomförs vart tredje år. I LUPP finns frågor om ungas uppväxtvillkor, framtidsdrömmar, hälsa, upplevelse av trygghet, fritidsintressen med mera. För att presentera ett grundunderlag kring antal barn i kommunen finns även data från SEKOM (socioekonomisk kommunanalys) *Den sociala kompassen 2018* samt statistik från SCB och Barnombudsmannens databas *max18*.

2. Barnkonventionen

Vem är ett barn?

Det finns ungefär två miljoner barn i Sverige. Alla dessa barn innefattas av barnkonventionen, som säger att du är ett barn tills du fyller 18 år. Barnkonventionen har funnits sedan 1989 och Sverige ratificerade barnkonventionen 1990 som ett av de första länderna i världen. Sverige var också pådrivande i skapandet av barnets rättigheter. I dagsläget är det endast USA som inte har ratificerat barnkonventionen (UNICEF www.unicef.se/barnkonventionen).

Som barn har man rätt till särskilt skydd och staten och vuxna ska säkerställa att barnet får sina rättigheter uppfylla. I barnkonventionen finns fyra portalparagrafer som ger en överblick av hur barnets rättigheter formulerats.

- Artikel 2 - alla barn har samma rättigheter och lika värde och att ingen får diskrimineras. Barn får heller inte diskrimineras på grund av t ex ekonomi, trosuppfattning eller funktionsnedsättning hos föräldrarna.
- Artikel 3 - barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.
- Artikel 6 - varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

- Artikel 12 - varje barn har rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som berör barnet (för en kort översikt av barnkonventionens samtliga artiklar, se bilaga 1 i detta barnbokslut).

3. Barn och unga i Kalmar.

3.1 Befolkning

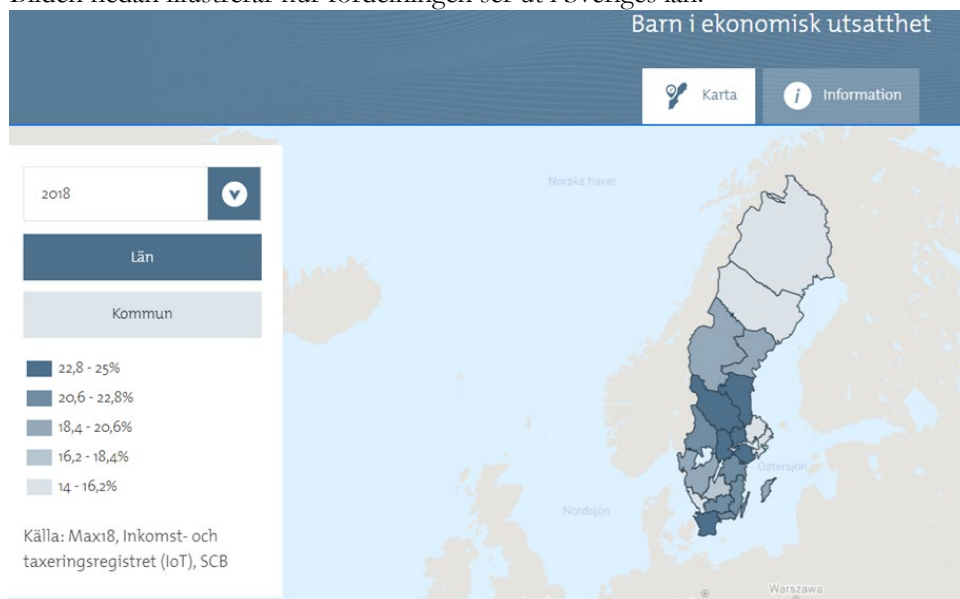
I Kalmar kommun bor det ungefär 15 000 barn och unga av totalt cirka 70 000 invånare. Barn utgör lite drygt 20% av alla som bor i kommunen och allra flest barn finns det i åldrarna 5–9 år. Det finns något fler pojkar än flickor i Kalmar kommun.

3.2 Barn och ekonomisk utsatthet

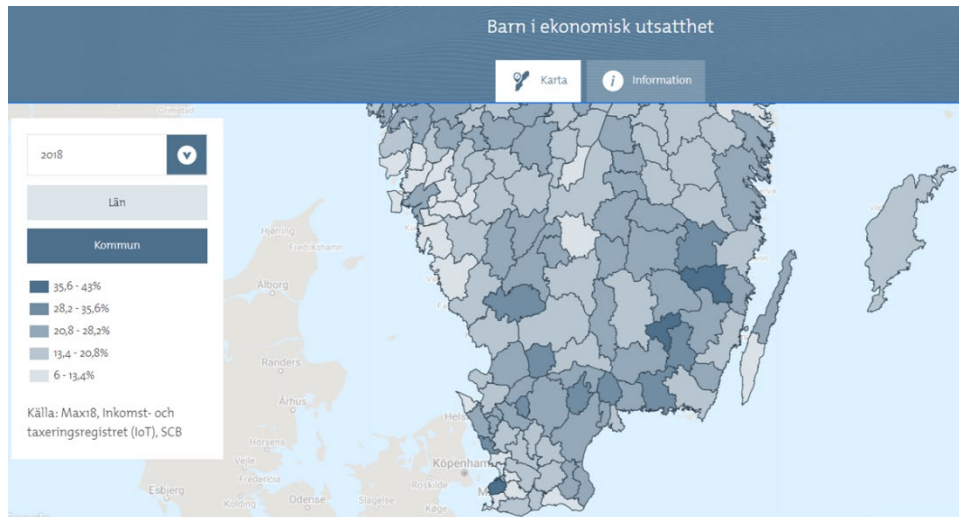
Barn i ekonomiskt utsatta familjer är de barn som lever i familjer med låg inkomst. Med inkomst menas sammanräknad inkomst som omfattar summan av sex inkomstslag; inkomst av tjänst, kapital, annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet, jordbruksfastighet samt rörelse.

Andel barn i riket som lever i ekonomiskt utsatta familjer är 19 % och andelen barn i Kalmar kommun är 17 % (den siffran har legat på ungefär samma nivå sedan 2014) det vill säga strax under rikssnittet. Kalmar kommun har en något lägre andel barn i ekonomiskt utsatta familjer vid kontroll mot jämförelsekommunerna Karlskrona (19 %), Kristianstad (25 %), Växjö (19 %) och Halmstad (18 %).

Bilden nedan illustrerar hur fördelningen ser ut i Sveriges län:

Bilden nedan visar en jämförande bild över Sveriges sydligaste kommuner:

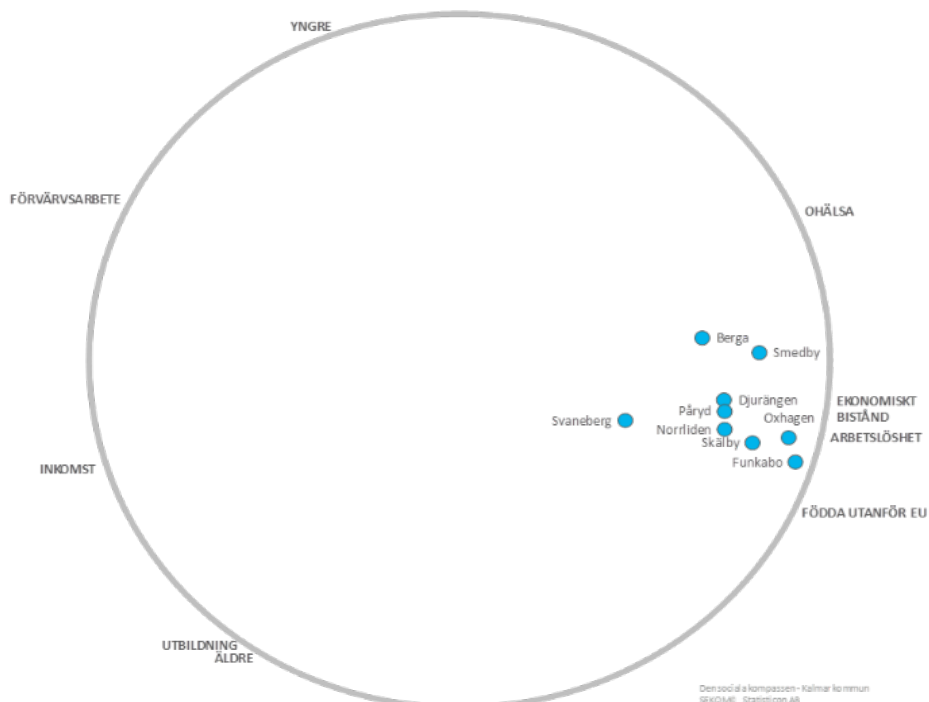

Andelen barn med utländsk bakgrund* som lever i ekonomiskt utsatta familjer är 43 % i riket och något högre i Kalmar kommun, 44 %. Siffror och bilder är hämtade från Barnombudsmannens statistikdatabas *max18* (<https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/>).

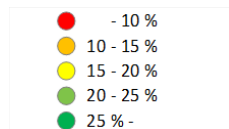
*Definitionen av barn med utländsk bakgrund är ”barn som själva är födda utrikes eller har två utrikes födda föräldrar” (max18, Barnombudsmannen).

3.3 Bostadsområden med ekonomiskt utsatta hushåll

Enligt *Den sociala kompassen 2018* är följande bostadsområden i kommunen mest ekonomiskt utsatta. Här bor drygt 21 000 invånare, vilket motsvarar 31 procent av kommunens folkmängd. Här återfinns högst andel födda utanför EU/EFTA, högsta ohälsotalet, högsta arbetslösheten och högsta andelen med ekonomiskt bistånd.

Barnfamiljer finns i högst andel i följande områden: Läckeby, Trekanten, Lindsdal, Ljungbyholm, Halltorp, Smedby, Norrliden, Getingen, Krafslösa, Svaneberg, Vimpeltorpet och de sammanslagna områdena Rinkabyholm/Boholmarna/Dunö/Hossmo. De orter som har både en hög andel barnfamiljer (25 % eller högre) och har hög andel hushåll i ekonomisk utsatthet, och därmed återfinns i båda cirklarna, är Smedby och Norrliden. Även Berga återfinns i båda cirklarna, med 20-25% barnfamiljer.

(Den sociala kompassen, *barnfamiljer, andel 0-18 år av hela befolkningen, 2018-12-31*).

4. Kalmar kommuns barnrättsarbete

Kalmar kommun påbörjade ett arbete med implementering av barnets rättigheter redan 2013 och de närmast följande åren fick cirka 2500 av kommunens medarbetare utbildning i barnkonventionens grunder. För två år sedan antog Kommunstyrelsen en

Implementeringsplan för barnkonventionen, där ett flertal aktiviteter och uppdrag beskrivs. Bland annat ska en samordnare utses och en barnrättsgrupp startas upp, en översyn av kommunikationen med barn och unga ska göras och ett barnbokslut ska genomföras årligen mellan 2020 och 2025.

För att få en bild av hur långt fram Kalmar kommuns arbete med dessa frågor ligger så kan man jämföra med UNICEF:s koncept ”Rättighetsbaserad skola”, som är en beprövad metod för hur kommuner kan stärka sitt barnrättsarbete baserat på metoden *Child Friendly Cities*. Många av de åtgärder som finns listade och som kommunen nu arbetar efter kan jämföras med denna metod som bygger på fem grundstenar:

1. Kunskap om barnkonventionen

Kalmar kommun har genom ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) med Rädda barnen, genomfört utbildningar för personal och nämnder under hela 2020 och fortsätter med detta även under 2021. Kommunen har precis utbildat tre stycken barnrättsstrateger genom SKR som kommer få fördjupad kunskap inom barnkonventionen, barnrättsprövningar, konsekvensanalyser med mera. Utbildningsförvaltningen har dessutom fördjupningskurser för sina anställda för de som redan gått grundutbildningen och vill utveckla sina kunskaper.

2. Ökat elevinflytande

Genom årliga elevpaneler möts elever och politiker i dialog och eleverna kan ställa frågor och diskutera delaktighet och inflytande i sin vardag. Dessa möten förbereds i klassråd och elevråd innan panelen. Elever ges också inflytande genom skolenkäter och nationella enkäter som tex LUPP.

3. Engagemang för sina och andra barns rättigheter

Kommunen genomför enkäten LUPP, som är ett verktyg specifikt framtaget för att stötta kommunerna i deras arbete med unga och ungdomspolitik. Enkäten genomförs vart tredje år och resultatet analyseras och presenteras för politiken. Den senaste enkäten analyserades även av ungdomar under deras sommarjobb på kommunen och de tog fram en plan för hur vuxna som arbetar med barn kan använda sig av LUPP-resultatet för diskussion och samtal. Kommunen har också ett ungdomsråd som träffas var tredje vecka och diskuterar olika aktuella frågor.

Intresset för att påverka i frågor som rör kommunen har ökat i Kalmar, från 43 % av flickorna till 58 % mellan åren 2008–2018. Samma resultat för pojkarna är 36 % till 44 %. Andelen unga som anser sig ha relativt stora möjligheter att föra fram sina åsikter till beslutsfattare i kommunen har ökat mellan åren 2008–2018 från 15 % av flickorna till 26%, och från 10% av pojkarna till 22%. Det är något högre än riksnittet.

4. Implementering: Barnkonventionens principer praktiseras i verksamheten

Kalmar kommun har genom att anta implementeringsplanen för barnkonventionen tagit ett stort steg för att aktivt arbeta och följa upp hur barnkonventionens innehåll praktiseras i verksamheterna, exempelvis genom samverkan, utbildning, kommunikation och utveckling av barnrättsarbetet.

5. Samverkan

En kommunövergripande arbetsgrupp startade 2020 och samordnas av ungdomsbudet. Arbetsgruppen fungerar som en plattform för kunskapsutbyte och stöd till varandra men är också ett bra sätt för de olika förvaltningarna att få information om varandras arbete, ge tips och berätta om vad som är på gång i de olika verksamheterna.

5. Nämndernas återrapportering

Här redovisas svaren på de frågor som skickades till nämnderna hösten 2020. Efter varje frågas svar finns en kort sammanfattning.

5.1 Har förvaltningen förändrat sitt arbete på något sätt utifrån att barnkonventionen blivit svensk lag den 1 januari 2020? Om svaret är "ja", beskriv eller ge exempel på sådana förändringar.

Kommunledningskontoret

Ja i viss utsträckning. HR arbetar med att göra en grundutbildning om barnkonventionen som ska kunna användas till all personal som behöver utbildning. Arbetet pågår och beräknas vara klart under 2020.

Inom flykting och integration, som direkt möter barn i sin verksamhet, lyfts varje vecka något ämne som berör barn och unga. Det kan vara ett gott exempel eller något som är svårt. Flykting och integration erbjuder särskilda möten med barn och unga (tillsammans med föräldrar) där handläggarna pratar om deras etablering i Kalmar. De erbjuder också hjälp med att komma i kontakt med föreningar och annat vid behov.

Inom kommunikationsenheten pågår arbetet med en förstudie om förbättrad kommunikation med barn och unga. Syftet är att ge svar på både hur kommunen kommunicerar med barn och unga i dag och hur behoven ser ut.

Funktionshinderstrategin "Tillträde till samhället" började gälla år 2020. Strategin innehåller flera utvecklingsområden vars syfte är att tillgodose barns rättigheter. Som exempel kan nämnas att utveckla metoder och samråd för dialog med unga funktionsnedsatta som har bäring på såväl artikel 12 som artikel 23 i barnkonventionen (barns rätt att uttrycka sin mening i frågor som rör barnet samt rättigheter för barn med funktionsnedsättning

Kultur- och fritidsförvaltningen

Ja. På enheten verksamhets- och ledningsstöd pågår ett aktivt arbete med barnrättsperspektivet, bland annat i arbetsgruppen för miljö och social hållbarhet. Som stöd i arbetet finns samordnaren för kommunens barnrättsarbete, Ungdomsombudet, som är anställd på Kultur- och fritidsförvaltningen men har ett kommunövergripande samordningsansvar enligt *implementeringsplanen för barnkonventionen* som togs av KS i februari 2019.

I verksamhetsplaneringen för enheten Ung i Kalmar har mål och aktiviteter för 2020 setts över utifrån ett barnkonventions-perspektiv, där fokus legat bland annat på inventering utifrån om alla barns rättigheter tillgodoses.

Det pågår även ett fortsatt fokus på barnrättsfrågorna inom biblioteksverksamheten, utifrån flera olika artiklar i barnkonventionen.

"Alla barn har samma rättigheter"; på biblioteket har barn och unga tillgång till litteratur och information utan kostnad och bibliotek finns i socioekonomiskt utsatta områden.

"Alla barn har rätt till liv och utveckling"; via biblioteken kan barn utvecklas utan någon kostnad, utan att några krav ställs på dem.

"Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad"; på biblioteken lyssnar personalen på barnen.

"Barn har rätt att få tillgång till information via till exempel internet, radio och tv"; på biblioteken kommer barn åt information utan kostnad, det finns även personal som kan stödja barnen i tolkningen av informationen, speciellt på skolbibliotek där skolbibliotekarien hjälper barnet att utveckla ett källkritiskt tänkande.

"Barn har rätt till utbildning"; skolbiblioteken är en stor del i barnens utbildning.

"Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion"; biblioteken tillhandahåller information och litteratur på olika språk.

"Barn har rätt till lek, vila och fritid"; på biblioteken är barn välkomna att spendera sin fritid, biblioteken kan vara en plats för vila och lek.

Omsorgsförvaltningen:

Nej.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ja, i viss utsträckning. Sedan 1 januari 2020 har en utav förvaltningens verksamhetsutvecklare barnkonventionen som ett utav sina ansvarsområden.

Hur förvaltningens verksamhet kommer att påverkas utav att barnkonventionen blivit svensk lag är till stor del ännu oklar, då det finns få eller inga prejudikat. Förvaltningen har under 2020 satsat på att höja medarbetares kunskap kring och kompetens för att till större del kunna ta barnkonventionen i beaktande i sitt dagliga arbete.

Serviceförvaltningen

Ja i viss utsträckning. Kommunens samordnare för barnrättsfrågor har informerat förvaltningens ledningsgrupp kring barnkonventionens konvertering till lagstiftning. Vid detta informationstillfälle konstaterades att serviceförvaltningen är en utförarorganisation och vi påverkar inte barns rättigheter i någon större utsträckning i vår förvaltning. Dock beslutades att serviceförvaltningens personal kan vara observatörer för barns förhållande och en bedömning gjordes att utbildning behövdes kring orosanmälan.

Under 2020 har därför två socialsekreterare utbildat förvaltningens chefer i ämnet. Och cheferna har i sin tur uppmanats att sprida kunskapen vidare i sina verksamheter. Även efter att konventionen blivit lag fortsätter kostverksamheten sina dialoger med elever för att fånga deras önskemål kring kost.

Fastighetsverksamheten arbetar med tillgänglighetsanpassade lokaler för skola och föreningsliv. Lekplatser och rekreationsområden underhålls av förvaltningen vilket kommer barn och unga till gagn. Trygghetsarbete genomförs på våra skolor i samråd med inblandade aktörer.

Socialförvaltningen

Ja i viss utsträckning. På Socialförvaltningen har graden av fokus på barnrättsfrågor sett olika ut mellan de tre olika verksamhetsområdena. Coronapandemin har påverkat för-utsättningarna för att driva förbättrings- och utvecklingsarbete. En del av det förbättringsarbete som genomförs har lett till att barnens rättigheter har stärkts.

Inom Socialförvaltningens verksamhetsområde *Barn och familj* är barnrättsarbetet ständigt aktuellt. I allt arbete är målsättningen att verksamheten ska leda till värdeskapande för barnen. Det sker kontinuerligt förbättringsarbete för att göra barn mer delaktiga och att anpassa information av olika slag utifrån ålder och mognad. Som stöd i utvecklingsarbetet används mycket av det stödmaterial som Socialstyrelsen tagit fram, till exempel "Samtala med barn", "Bedöma barns mognad för delaktighet" och "Kallelser till barn i socialtjänsten".

Inom områdets olika processer har nya enkäter tagits fram för att ytterligare lyssna in barn och ungas upplevelse av delaktighet.

I verksamhetsområdet *Vuxen* har man inom ekonomiskt bistånd lyft barnperspektivet i arbetet med sjukskrivna utan sjukersättning. Många är utrikesfödda med barn, och

genom att föräldrarna alltid är hemma blir konsekvenserna för barnen att de isoleras hemma och inte blir integrerade i samhället.

Området Vuxen planerar att arbeta vidare med barnperspektivet på olika sätt i under nästa år, bland annat genom att arbeta med barnkonsekvensanalyser. För att säkerställa att barnperspektivet beaktas kommer detta att ingå i de egenkontroller som görs.

Inom verksamhetsområden *Funktionsstöd Vuxen* har det inte varit något särskilt fokus på barnrättsfrågor under året.

Södermøre kommunalförvaltning

Ja i viss utsträckning. Barnets rätt till utbildning finns i bestämmelser i Regeringsformen och skollagen. Skolan och förskolan har under lång tid varit skyldiga att anpassa nationell lagstiftning efter barnkonventionen. Skollag och Läroplaner är grundade på kunskap om barnkonventionen.

Genom nationell lagstiftning, som exempelvis skollagen, har lagstiftaren valt hur Sverige tolkar barnkonventionens krav när det gäller rätten till utbildning. Enligt artikel 28 i barnkonventionen ska ett barn ha rätt till utbildning. Artikel 12 om varje barns rätt att få komma till tals motsvaras av bestämmelser i skollagen och i läroplanerna.

Huvudmannen ska anpassa arbete och val av metoder utifrån sina förutsättningar och behov, så länge de krav som följer av skollagstiftningen och barnkonventionen uppfylls.

Skollag

Syftet med utbildningen inom skolväsendet

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsökande individer och medborgare.

Läroplan för förskolan

Förskolans värdegrund och uppdrag

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

Skolans värdegrund och uppdrag

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egen värde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Information till vårdnadshavare

Information om barnkonventionen till vårdnadshavare finns på www.kal-mar.se. ”Så arbetar utbildningsförvaltningen och Södermöre kommundelsförvaltning med Barnkonventionen”

- Alla förskolor och skolor i Kalmar kommun har utbildats i barnkonventionen.
- Skolor har elevråd och klassråd.
- Elever bjuds in till elevpanel, där elever och politiker möts i en dialog.
- Syftet är att ge elever möjlighet till inflytande i frågor som rör deras skolvardag.
- Att få vara med och påverka i skolan ska kännas viktigt och meningsfullt.

Utbildningsförvaltningen

Ja. Skolan och förskolan har under lång tid varit skyldiga att anpassa nationell lagstiftning efter barnkonventionen. Skollag och Läroplaner är grundade på kunskap om barnkonventionen. Genom nationell lagstiftning, ex. skollagen, har lagstiftaren valt hur Sverige tolkar barnkonventionens krav när det gäller rätten till utbildning.

Hur följs barnkonventionens regler?

Utgångspunkten är att lagstiftarna ska ha tagit hänsyn till barnkonventionen i utformningen av skollagen.

Några ex på nationella bestämmelser som motsvaras av artiklar i barnkonventionen: Enligt artikel 28 i barnkonventionen ska ett barn ha rätt till utbildning. Barnets rätt till utbildning finns i bestämmelser i Regeringsformen och skollagen. Källor: 2 kapitlet 18 § första stycket regeringsformen och 7 kapitlet 2–3 §§ skollagen.

Artikel 12 om varje barns rätt att få komma till tals motsvaras av bestämmelser i skollagen och i läroplanerna.

Källor: 4 kapitlet 9 § skollagen och till exempel läroplanen för förskolan och läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Huvudmannen ska anpassa arbete och val av metoder utifrån sina förutsättningar och behov, så länge de krav som följer av skollagstiftningen och barnkonventionen uppfylls. Barnkonventionsutredningen, ska kartlägga hur svensk lagstiftning och praxis

överensstämmer med barnkonventionen och ska redovisas senast den 15 november 2020. Skolverket kommer noga följa utvecklingen av rättspraxis på området.

Skollag - Syftet med utbildningen inom skolväsendet

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Läroplan för förskolan

1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1. Skolans värdegrund och uppdrag

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egen värde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Information till vårdnadshavare på Kalmar.se.

”Så arbetar utbildningsförvaltningen och Södermöre kommun del med Barnkonventionen. Alla förskolor och skolor i Kalmar kommun har utbildats i barnkonventionen. Skolor har elevråd och klassråd. Elever bjuds in till elevpanel, där elever och politiker möts i en dialog. Syftet är att ge elever möjlighet till inflytande i frågor som rör deras skolvardag. Att få vara med och påverka i skolan ska kännas viktigt och meningsfullt.”

För att synliggöra barnkonventionen har under flera år ”Barnens träd” planterats på förskolor och skolor i samarbete med föreningen Barnens Jonas Paulman.

5.2 Finns särskilda verksamhetsmål med fokus på att tillgodose barns rättigheter? Om svaret är ”ja”, ge exempel på dessa.

Kommunledningskontoret

Ja. Ett nämndsmål för 2020 är att andelen arbetslösa ungdomar utan fullständigt gymnasiebetyg ska vara lägre än riket och våra jämförelsekommuner. Det är ett sätt att tillgodose artikel 28 i barnkonventionen som handlar om barns rätt till utbildning.

Konventionsstaterna uppmärksammas särskilt att vidta åtgärder för att uppmuntra regelbunden närvaro i skolan och minska antalet studieavbrott. Ett annat exempel är nämndsmålet om att Kalmar ska vara landets tryggaste residenskommun. Det finns en aktivitet kopplad till målet som handlar om att ta fram en strategi för bekämpning av narkotika-hantering. Det arbetet har bäring på artikel 33 om att skydda barn från olaglig användning av narkotika. Slutligen handlar samtliga mål inom ”Ett grönare Kalmar” om att tillgodose barns rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6). Som exempel kan nämnas nämndsmålet att Kalmar kommun som geografiskt område ska vara helt fossilbränslefritt år 2030 och ha netto noll utsläpp 2045.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Följande mål är exempel på mål som berör barn och ungas rättigheter:

- Säkerställa mångfald - nämnden ska säkerställa att våra bibliotek och övriga mötesplatser bidrar till mångfald.
- Tillgänglighet - Se över tillgängligheten för ungdomar med funktionsvariation.”
- Social inkludering- bidra till ungdomars ökade upplevelse av social inkludering
- Öka deltagandet i kultur- och fritidsverksamheter.
- Meningsfull, trygg och attraktiv fritid av och för alla ungdomar - Skapa förutsättningar för en meningsfull, trygg och attraktiv fritid av och för alla ungdomar.
- Ungdomsinflytande och demokrati - Utveckla arbetet kring ungdomsinflytande och demokrati.
- Prioriteringen av barn och unga ska vara synlig i biblioteksrummet- Bibliotekets lokaler ska vara inbjudande, funktionella, trygga och tillgängliga.”
- Biblioteket ska vara en mötesplats som bidrar till mångfald - Barn med annat modersmål än svenska når sitt modersmål genom biblioteket. Biblioteket erbjuder sagostunder på arabiska, engelska och persiska.
- Biblioteken ska erbjuda fri tillgång till litteratur och information [...] - biblioteken bidrar här till att minska den digitala klyftan samt motverka barnfattigdom.
- Bibliotekets aktiviteter utformas med utgångspunkt i uppdraget att främja läsande och lärande -Alla bibliotekens aktiviteter är gratis-motverkar barnfattigdom, bidrar till barns utveckling och främjar alla barns lika rättigheter.

- Utveckla arbetet kring ungdomsinflytande och demokrati - Två olika forum, Orkesterråd och RUM-förening, har startats upp för elevinflytande. Detta ska ge eleverna större inflytande i verksamheten.

Gruppen barn och unga är särskilt prioriterade i det Kultur- och fritidspolitiska programmet. Ungdomsombudet har flera uppdrag och mål inom sin verksamhet gällande implementering av barnkonventionen, både på förvaltnings- och kommunövergripande nivå vilket styrs i *Handlingsplanen för implementering av barnkonventionen*.

Omsorgsförvaltningen:

Nej.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Förvaltningen arbetar med flera mål där syftet är att tillgodose bland annat barns rättigheter. Exempel innefattar: *"Samhällsbyggnadsnämnden skapar förutsättningar för att andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik ska öka."*

Barns rättigheter tas löpande i beaktande i all trafikplanering. Dessutom bedriver förvaltningen ett projekt, "På egna ben" som specifikt inriktar sig på barn i årskurs 4–6 och som syftar till att öka andelen barn som tar sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt och skipa de korta bilresorna. Via projektet samlar eleverna samtidigt på sig mängder av värdefull kunskap genom övningar om miljö, hälsa och trafiksäkerhet. De har också möjligheten att, tillsammans med sina föräldrar, identifiera hinder längs sin väg till skolan för att dessa ska kunna åtgärdas.

"Samhällsbyggnadsnämnden arbetar för att Kalmar fortsätter utvecklas som en trygg och säker plats att leva på." *"Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter bidrar till att Kalmar är en av de 30 bästa kommunerna att besöka, att växa upp, bo och åldras i."*

I hela verksamheten, t.ex. i framtagandet av detaljplaner och strategier för utveckling, arbetar förvaltningen för att alla grupper oavsett; ålder, juridiskt kön, könsidentitet, etnicitet eller funktionsvariation ska kunna känna sig trygga och ha en hög livskvalité. Förvaltningen arbetar bland annat med att planera för lekplatser i nya bostadsområden, samt att lämna ytor för t.ex. spontan idrott. Det planeras ofta för mindre lekplatser riktade mot yngre barn i närmiljö, medan lite större lekplatser riktade mot äldre barn kan finnas lite längre bort dock inom rimligt avstånd. Förvaltningen arbetar nära de förvaltningar och enheter som sedermera är de som etablerar lekplatserna.

Serviceförvaltningen

Nej.

Socialförvaltningen

Ett flertal av de indikatorer som är kopplade till nämndens mål syftar till att stärka barnets rättigheter. I stort sett alla indikatorer inom Barn och familjs tre processer har ett direkt eller indirekt syfte att förbättra villkoren för barn. De indirekta handlar till exempel om ökad kunskap, kostnadseffektivitet för att resurserna används effektivt, att verksamheterna är säkra och jämställda. De direkta indikatorerna handlar bland annat om att barns bästa har beaktats, upplevelse av delaktighet eller att man upplever att man fått det stöd man behöver.

Inom vuxen planeras för att nästa år ha barnrättsperspektivet som ett särskilt utvecklingsområde med bland annat kompetensutveckling och barn-konsekvensanalyser.

Södermøre kommunalförvaltning

Södermøre kommunalförvaltnings har brutit ner fullmäktiges fokusområde "Bästa skolkommun" i fem nämndsmål. Nämndsmål är i sin tur nedbrutna till verksamhetsmål för samtliga förskolor och skolor i kommundelen. I framtagandet av verksamhetsmål har barn och elevers rättigheter beaktats.

Likvärdigheten i utbildningen ska öka

Undervisningen ska anpassas till varje barns/elevs förutsättningar och behov. Den ska främja barnets/elevens fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i barnens/elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Trygghet och studiero ska öka

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. De regler som ska gälla på skolan ska elever och vuxna bestämma tillsammans. När eleverna och de vuxna har kommit överens om vilka regler de vill ha bestämmer rektorn vilka regler som ska gälla. De kan handla om att komma i tid till lektionerna, vara en bra kompis, lyssna på de vuxna i skolan och att inte använda sin mobiltelefon under lektionstid. Varje verksamhet (förskola, skola och fritidshem) ska åtgärder genomföras för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Det förebyggande arbetet handlar om att undanröja risker för att barn och elever blir utsatta för kränkande behandling inom ramen för verksamheten. Det förebyggande arbetet genomförs i en systematisk process som omfattar kartläggning, analys, mål och åtgärder samt uppföljning och utvärdering.

Delaktighet och inflytande ska öka

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska genomgå sin verksamhet. Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen och formerna ska anpassas efter barn/elevs ålder och mognad. Samverkan ska ske med vårdnadshavare för att skapa de bästa förutsättningar för barns och elevs utveckling och lärande.

Barn och elevs välbefinnande och psykiska hälsa ska öka

Förskolan och skolan ska bidra till att ge alla barn och ungdomar goda framtidsmöjligheter. Det förutsätter att förskolan och skolan som miljö är bra och bidrar till barnens och elevens lärande och hälsa. Forskning har visat att en lyckad skolgång är den överlägset starkaste skyddsfaktorn mot psykisk ohälsa. Eftersom förskolan och skolan möter alla barn utgör verksamheterna i sig också en viktig arena för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa, både utifrån förskolans/skolans och elevhälsans uppdrag och i samverkan med andra aktörer.

Kommundelsnämnden har också brutit ned Kalmar kommuns fullmäktigemål ”Attraktiv kommun” och följande mål finns framtagna där ungdomars rättigheter har beaktats.

Södermøre/fritidsgård för alla

Södermøre för alla ska främja ett utbyte mellan åldersgrupper. Jämställdhet och jämlikhet ska genomsyra verksamhetens arbete och de målgrupper personalen arbetar gentemot. Södermøre för alla har i sitt uppdrag att arbeta med demokratiutveckling vilket innebär att pröva och hitta bra metoder för ungdomars rätt påverka.

Utifrån ovanstående nämndsmål har verksamhetsmål arbetats fram:

- Södermøre för alla ska vara en tillgänglig mötesplats för att nå och locka fler ungdomar.
- Södermøre för alla ska arbeta med att stärka ungdomars delaktighet och inflytande och skapa goda förutsättningar för ungas villkor i kommundelen.

Demokratiuppdrag

Södermøre kommunalnämnd ska främja demokratipåverkan, medbestämmande och ett aktivt utbyte med invånarna. Det innebär att nämnden arbetar med både befintliga plattformar och utvecklar nya möjligheter för invånare att vara med och påverka kommunens arbete.

Södermöres demokratiuppdrag ska genomsyra all verksamhet och ett av verksamhetsmålen är skapat för att stärka arbetet med ungdomars delaktighet och inflytande. Även kommunandelens biblioteksverksamhet har nedbrutna mål där man också utgått från barn och elevers rättigheter.

Biblioteken som mötesplats

Biblioteken ska vara en mötesplats för alla där antalet låntagare ska öka. Biblioteken är en mötesplats för alla i samhället och de anammar digitaliseringens möjligheter i verksamhets

utveckling och i folkbildning. I utmaningen ingår både jämställdhet och jämlikhet med barn, unga och vuxna som målgrupp. En mötesplats för alla innebär också att biblioteken erbjuder en varierad och hög servicenivå inom fler områden än böcker. Biblioteken ska bistå med digitala verktyg och arbeta för att öka den digitala kompetensen bland invånare som i sin tur ökar den digitala delaktigheten.

Utbildningsförvaltningen

Ja.

Nämndsmål - Likvärdigheten i utbildningen ska öka - Undervisningen ska anpassas till varje barns/elevs förutsättningar och behov. Den ska främja barnets/elevens fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i barnens/elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Nämndsmål - Trygghet och studiero ska öka - Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. De regler som ska gälla på skolan ska elever och vuxna bestämma tillsammans. När eleverna och de vuxna har kommit överens om vilka regler de vill ha bestämmer rektorn vilka regler som ska gälla. De kan handla om att komma i tid till lektionerna, vara en bra kompis, lyssna på de vuxna i skolan och att inte använda sin mobiltelefon under lektionstid. Varje verksamhet (förskola, skola och fritidshem) ska åtgärder genomföras för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Det förebyggande arbetet handlar om att undanröja risker för att barn och elever blir utsatta för kränkande behandling inom ramen för verksamheten. Det förebyggande arbetet genomförs i en systematisk process som omfattar kartläggning, analys, mål och åtgärder samt uppföljning och utvärdering.

Nämndsmål - Allas lika rättigheter och möjligheter ska öka - Verksamheten ska aktivt och medvetet arbeta med ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn och elever ges utrymme att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Nämndsmål - Utbildningsförvaltningen ska ha nolltolerans mot alla former av trakasserier och diskriminering - Utbildningsförvaltningen har nolltolerans mot alla former av trakasserier och diskriminering.

Nämndsmål - Delaktighet och inflytande ska öka - De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska genomsyra verksamheten. Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen och formerna ska anpassas efter barn/elevens ålder och mognad. Samverkan ska ske med vårdnadshavare för att skapa de bästa förutsättningar för barns och elevers utveckling och lärande.

Nämndsmål - Barn och elevers välbefinnande och psykiska hälsa ska öka - Skolan ska bidra till att ge alla barn och ungdomar goda framtidsmöjligheter. Det förutsätter att skolan som miljö är bra och bidrar till elevernas lärande och hälsa. Forskning har visat att en lyckad skolgång är den överlägset starkaste skyddsfaktorn mot psykisk ohälsa. Men eftersom skolan möter alla barn utgör skolan i sig också en viktig arena för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa, både utifrån skolans och elevhälsans uppdrag och i samverkan med andra aktörer.

5.3. Har kommunens barnchecklista eller någon form av barnkonsekvensanalys efterfrågats och/eller använts någon gång under det senaste året? Om svaret är "ja", ge exempel på detta.

Kommunledningskontoret

Ja till viss del. Flykting och integration har tittat på checklistan och planerar att göra förtydliganden i sina rutiner för mottagandet.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Nej. Ett arbete med att testa olika fall med barnkonsekvensanalyser tillsammans med Kommunledningskontoret och Utbildningsförvaltningen pågår. Barnchecklistan ska också uppdateras och revideras, vilket är ett av uppdragen i *Handlingsplanen för implementering av barnkonventionen*.

Omsorgsförvaltningen

Nej inte vad vi känner till.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Nej.

Serviceförvaltningen

Nej. De uppdrag som inkommit till förvaltningen är beslutade av annan myndighet vilket gör att barnchecklistan bör användas i ett tidigare steg.

Socialförvaltningen

På socialförvaltningen har det inte arbetats aktivt med vare sig barnchecklista eller barnkonsekvensanalyser. Det finns däremot verksamheter där målsättningen är att förbättra detta arbete.

Södermöre kommunalförvaltning

Ja. I tjänsteskrivelser på Södermöre kommunalförvaltning ska inför beslut i nämnden, bedömas ev. konsekvenser utifrån barnkonventionen, miljö, jämställdhet.

Utbildningsförvaltningen

Ja. I tjänsteskrivelser på utbildningsförvaltningen ska inför beslut i nämnden, bedömas ev. konsekvenser utifrån barnkonventionen. Ex Beslut om nya skolskjutsriktlinjer.

5.4. Har särskild hänsyn till barnkonventionen tagits i budgetplanering samt målformulering för 2021? Om svaret är "ja", redogör för dessa mål och budgetposter.

Kommunledningskontoret

Kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2021 är inte beslutad ännu, men målen inom "Ett grönare Kalmar" är långsiktiga och gäller även för 2021.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Ja när det gäller målformulering i arbetet med målen för 2021. Barnkonventionen är med som en del i det arbetet som ett av styrdokumenterna.

Omsorgsförvaltningen:

Nej.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Processen att ta fram verksamhetsplanen för 2021 är pågående. Avsikten är dock att likt tidigare arbeta för att alla som vistas och verkar i Kalmar kommun ska kunna leva ett liv med hög livskvalité, vilket budgeten och målen kommer att reflektera.

Nämnden tog dock redan i maj beslutet att ställa sig bakom förvaltningens äskande från investeringsbudgeten till säkra skolvägar. Förvaltningen har identifierat en rad projekt som är av yttersta vikt för barns säkerhet då de reser till och från skolan, flera av dessa innefattar sträckor direkt i anslutning till skola/förskola.

Förvaltningen har även sökt externa medel för ett 3-årigt projekt som riktar sig till F-3 för att från första dagen uppmuntra barn till att gå, cykla eller åka kollektivt till skolan. Svar från Energimyndigheten väntas innan slutet av november. Projektet ”På egna ben” kommer inte att fortsätta med nuvarande finansiering, men förvaltningen arbetar för att konceptet ska kunna tas över utav regionen och att nuvarande projektledare kommer att fortsätta i samma kapacitet finansierad utav förvaltningen.

Serviceförvaltningen

Nej.

Socialförvaltningen

I budgetplaneringen finns inget mål eller någon post som är direkt kopplad till barnkonventionen. Däremot är, som nämnts ovan, ett flertal av nämndens indikatorer direkt eller indirekt kopplade till att säkerställa barnets rätt i verksamheterna.

I socialnämndens verksamhetsplan för 2021 finns det en plan för fortsatt implementering av barnkonventionen i socialnämndens olika processer och verksamhetsinriktningar.

Södermöre kommunalförvaltning

Ja, inför budgetarbete 2020 skapades nya nämndsmål för en jämställd resursfördelning. I kvalitetsindikatorerna framgår att det finns skillnader mellan flickor och pojkars välmående i skolan. För att minska skillnaderna mellan flickor och pojkars välmående skapades ett nytt nämndsmål där möjligheter i resursfördelningen ses över och analyseras.

Av kvalitetsindikatorer framgår det också att det finns skillnader mellan flickor och pojkars meritvärde i skolan. För att minska skillnaderna mellan flickor och pojkars meritvärde ska möjligheter i resursfördelningen ses över och analyseras. Syftet är att resurserna ska fördelas där skillnaderna är som störst. Resursfördelning utifrån jämställdhetsperspektivet syftar till att minska skillnader mellan flickor och pojkar och därmed verka för att uppnå målet om bästa skol-kommun och ändamålsenlig verksamhet. Ovan nämnda nämndsmål finns också med i förslag för verksamhetsplan 2021.

För de barn och elever som behöver extra omsorg och stöd i sin utveckling har Södermöre kommunalförvaltning ett resursfördelningssystem som stödjer detta arbete.

Strukturbelopp

20 % av resurserna inom förskola och grundskola fördelas enligt det s.k. strukturbeloppet för att utjämna förutsättningarna för omsorg och lärande mellan kommunens olika skolor och förskolor. Beloppet bygger på följande faktorer

- Andel pojkar
- Invandring - 0-2 år - 3-6 år
- Vårdnadshavares (högsta) utbildningsnivå - förgymnasial utbildning - gymnasial utbildning
- Ekonomiskt bistånd

- Boende hos ensam vårdnadshavare

Denna modell beräknas förklara 75 % av elevernas utbildningsresultat. Viktning av faktorerna sker helt enligt ovanstående modell och ger en enhets ”tyngd” jämfört med andra enheter. Genom denna metod får alla enheter ett tillskott av resurser utifrån sin struktur. Strukturfaktorn mäts vid skolstarten på höstterminen året innan aktuellt budgetår. 20 % av resurserna till förskola och grundskola fördelas på detta sätt.

Tilläggsbelopp

6,5 % av Södermöre kommunalförvaltnings resurser avsätts till barn och elever med mycket stora behov av stöd. Det mesta av stödinsatserna ryms inom ordinarie resurserna, men tilläggsbelopp är specifikt riktat till ett barn. Resurserna ska möjliggöra att barnet kan delta i sin verksamhet i förskolan eller grundskolan på sina villkor.

Utbildningsförvaltningen

Ja.

Barnkonventionen genomsyrar utbildningsförvaltningens arbete i alla delar, vi är en förvaltning som är till för att ge barn trygghet, omsorg och utbildning och ge dem förutsättningar för att bli goda samhällsmedborgare som kan föra samhällets utveckling vidare. För de barn som behöver extra omsorg och stöd i sin utveckling har utbildningsförvaltningen ett resursfördelningssystem som stödjer detta arbete.

Strukturbelopp

20 % av resurserna inom förskola och grundskola fördelas enligt det s.k. strukturbeloppet för att utjämna förutsättningarna för omsorg och lärande mellan kommunens olika skolor och förskolor. Beloppet bygger på följande faktorer

- Andel pojkar
- Invandring - 0-2 år - 3-6 år
- Vårdnadshavares (högsta) utbildningsnivå - förgymnasial utbildning - gymnasial utbildning
- Ekonomiskt bistånd
- Boende hos ensam vårdnadshavare

Denna modell beräknas förklara 75 % av elevernas utbildningsresultat. Viktning av faktorerna sker helt enligt ovanstående modell och ger en enhets ”tyngd” jämfört med andra enheter. Genom denna metod får alla enheter ett tillskott av resurser utifrån sin struktur. Strukturfaktorn mäts vid skolstarten på höstterminen året innan aktuellt budgetår. 20 % av resurserna till förskola och grundskola fördelas på detta sätt.

Tilläggsbelopp

6,5 % av utbildningsförvaltningens resurser avsätts till barn och elever med mycket stora behov av stöd. Det mesta av stödinsatserna ryms inom ordinarie resurserna, men tilläggsbelopp är specifikt riktat till ett barn. Resurserna ska möjliggöra att barnet kan delta i sin verksamhet i förskolan eller grundskolan på sina villkor.

1. Tydliga mål- och budgetplanering utbildningsnämndens utbildningspolitiska programförslag 2021.

1	Utvecklingstjänster	1500
2	Vikariepool i förskolan	250
3	Fler specialpedagoger i förskolan	1000
4	Samarbete med Linnéuniversitetet - Professur i pedagogik	500
5	Ökade förutsättningar för måluppfyllelse av Läsa-skriva-räkna-garantin	400
6	Förstärkning av utrustningsdepåerna på skolorna	250
7	Tillfällig förstärkning av det mobila elevhälsoteamet	600
	Summa	4500

2. Förtydligande att stödprocesser som målformuleringar, ingår skolans uppdrag och i ekonomi och resursfördelning, till exempel stödprocess för barns utveckling i förskolan, stödprocess för elevens måluppfyllelse i grundskolan, stödprocess för elevers närvaro i skolan.

5.5. Har förvaltningens personal under åren 2019–2020 deltagit eller planerar att delta i någon kunskaps- eller utbildningsinsats i barnkonventionen? Om svaret är "ja", vem höll i utbildningen samt vilken målgrupp deltog?

Kommunledningskontoret

Ja. Följande utbildningsinsatser har genomförts eller pågår:

- 29 medarbetare inom kommunledningskontoret har i september 2020 deltagit i Rädda Barnens fyra utbildningar om barnkonventionen kopplade till olika teman. Deltagarna representerade Arbete och välfärd (Flyktning och integration), Upphandling och kansli, Överförmyndarverksamheten samt Hållbarhet och strategi.
- Två medarbetare från Hållbarhet och strategi respektive ekonomi-enheten (kvalitet- och miljösamordnaren) deltog i november 2019 i en grundutbildning om barnkonventionen som anordnades av Rättighetsfokus.
- En medarbetare från Hållbarhet och strategi deltog i november 2019 i en konferens i Vimmerby om barnkonventionen kopplat till barn och ungas levnadsvillkor med särskilt fokus på psykisk hälsa. Arrangörer var Vimmerby kommun, Region Kalmar län, MUCF, Kommunförbundet, Länsstyrelsen Kalmar län och Rädda Barnen.
- En medarbetare från Hållbarhet och strategi genomgår en barnkoordinatorsutbildning under hösten 2020 som arrangeras av barn- och ungdomsnätverket i Kalmar län i samarbete med Kommunförbundet Kalmar län och Länsstyrelsen Kalmar län.
- Två anställda inom Arbete och välfärd har väglett och kompetensutvecklat kollegor i bemötande och samtalsmetoder under 2019 – juni 2020. Där har även barnperspektivet diskuterats.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Personalen har deltagit i flera kortare utbildningar som utbildningsdag på Stadshotellet hösten 2019, Rädda barnens endags-utbildningar, Vimmerby kommun och regionens digitala konferens om barnkonventionen och webinarium anordnat av kommunförbundet Kalmar län, Barnrättsdagarna, utbildningskväll arrangerad av RF Sisu med temat Barnkonventionen, med Susann Swärd, människorätts- och barnrättsstrateg, m.m.

Medarbetarna har även erbjudits utbildning internt genom samordnare Sophia Sundlin och en del enheter har haft en kortare internutbildning på t ex APT.

Deltog vid dessa utbildningar gjorde medarbetare och chefer på förvaltningen. En barnrättsstrateg (samordnaren för barnrättsfrågor) utbildas under 2020–2021 av SKR för att kunna utbilda personalen samt stötta upp arbetet (totalt tre medarbetare i kommunen). Utbildningar för personal och föreningsliv i samband med Säker & Trygg-arbetet (tillsammans med RF Sisu) har fokuserat en hel på barnkonventionen sedan flera år tillbaka med särskilt fokus hösten 2019, eftersom barnkonventionen blev lag 2020. Föreningarna har t.ex. fått möjlighet att gå på utbildningskvällar arran-

gerade av RF Sisu med temat barnkonventionen och för föreningar som är certifierade i Säker & Trygg har det vid ett av dessa tillfällen varit obligatoriskt att delta.

Omsorgsförvaltningen:

Utvecklingsamordnare deltar i utbildning hösten 2021.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Flera av förvaltningens medarbetare deltog i utbildningar som anordnades utav Rädda Barnen. Nedan listas namnet på utbildningen samt enheterna som fanns representerade

- Barnkonventionen – barnet som rättighetsbärare, fokus på barnets bästa
Staben
- Barnkonventionen - barnet som rättighetsbärare, fokus delaktighet & inflytande
Planenheten
Staben
Mobilitetsenheten
- Barnkonventionen i rättstillämpningen
Bygglovsenheten
Planenheten
Staben
Livsmedelenheten
Miljö- och hälsoskydds-enheten

Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningens personal kan vara observatörer för barns förhållande och en bedömning gjordes att utbildning behövdes kring orosanmälan. Under 2020 har därför två socialsekreterare utbildat förvaltningens chefer i ämnet. Och cheferna har i sin tur uppmanats att sprida kunskapen vidare i sina verksamheter.

Socialförvaltningen

Inom verksamhetsområdet Barn och familj har det gjorts en intern utbildnings-satsning för all personal som arbetar med den sociala barn- och ungdomsvården. Då utbildningen innebär arbete i form av workshops har flera tillfällen fått ställas in på grund av den rådande pandemin. Planen är att återuppta utbildningen så snart det är möjligt.

All personal som arbetar med barn och unga med funktionsnedsättning har fått utbildning i *Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK)* för att i större grad kunna möta, få förståelse för och bli förstådda av barnen i arbetet.

Under våren 2020 var utbildning från Rädda barnen för socialnämndens leda-möter inplanerad, men fick flyttas fram vid två tillfällen på grund av pandemin. Det är nu istället inplanerat en digital utbildning under november.

Södermöre kommunalförvaltning

Kompetensutvecklingsinsatser har skett på samtliga förskolor och skolor i Södermöre kommunalförvaltning. Hösten 2019 genomgick samtliga rektorer utbildningsmaterialet "Lärande samtal om barns rättigheter" tillsammans med sin personal. I december 2020 genomgår ledamöter i Södermöre kommunalförvaltning utbildning i barnkonventionen utförd av Rädda barnen.

Utbildningsförvaltningen

Ja.

Genomförda insatser på samtliga förskolor och skolor:

Hösten 2019 – utbildningsmaterialet Lärande samtal, rektor genomförde utbildningen på sin enhet. Lärande samtal, följdes upp vid internrevision 2020.

Utbildningsnämnden fick utbildning av Rädda barnen oktober 2020. Hösten 2020 går Lillian Alverö utbildning genom SKR till barnrättskoordinator.

Så blir det tydligt att målformulering tar särskild hänsyn till barnkonventionen.

- Kvalitén i undervisningen ska öka
- Lika rättigheter och möjligheter
- Likvärdigheten i utbildningen ska öka
- Trygghet och studiero ska öka
- Allas lika rättigheter och möjligheter ska öka
- Barn och elevers välbefinnande och psykiska hälsa ska öka
- Delaktighet och inflytande ska öka

5.6 Sammanfattning förvaltningarnas svar

De allra flesta förvaltningar har på något sätt förändrat sitt arbete utifrån att barnkonventionen fick status som svensk lag för drygt ett år sedan. Det är glädjande att se att även förvaltningar som själva bedömer sig ha relativt lite direktkontakt med barnkonventionen, ändå samverkar med andra förvaltningar och utbildar sina medarbetare i t ex orosanmälan.

I skolan styr skollagen, vilket till stor del är anpassad och tillämpad efter innehållet i barnkonventionen sedan tidigare. Utöver det pågår sedan ett par år ett gediget arbete med att sprida kunskap om barnets rättigheter genom utbildningar till personalen och elever. Flera av förvaltningarna har ett pågående arbete som började innan barnkonventionen blev svensk lag, därav är det arbetet redovisat i detta dokument.

Flertalet av förvaltningarna har mål som syftar till efterlevnaden av barnkonventionen och barnets rättigheter. Allt från ökat inflytande till hälsa och barnets bästa, till fysisk planering, trygghetsfrågor och barnets rätt till utbildning. Vissa förvaltningar har barn som direkt målgrupp medan andra har en mer indirekt koppling. Barnkonventionen består av många olika områden och det finns artiklar som matchar väldigt många verksamhetsområden, därför är det viktigt med kontinuerlig inventering och utbildning som belyser dessa samband.

Många förvaltningar uppger att de inte har använt sig av barnchecklistan. Det pågår ett arbete med översyn av denna utifrån uppdraget till samordnaren för barnrättsfrågor i implementeringsplanen. Översynen ska resultera i en revidering och förenkling av barnchecklistan. Tre stycken medarbetare går SKR:s utbildning till barnrättsstrateger där utbildning inom barnkonsekvensanalys ingår. Därmed kommer det finnas bra möjligheter för samordnaren att modernisera och förbättra barnchecklistan till att bli mer användarvänlig och ett bättre verktyg.

Flera av förvaltningarna uppger att de arbetar med barnkonventionen i beaktande under budgetprocessen och att särskild hänsyn har tagits till denna under arbetet med verksamheternas målformuleringar. Men det saknas mål som tydligt är formulerade att de syftar till efterlevnaden av barnkonventionen och/eller specifika artiklar i denna. Målen som är beskrivna ovan ligger i linje med innehållet i barnkonventionen och det vore värdefullt om formuleringarna tydligare hänvisade till detta.

Samtliga förvaltningar uppger att deras personal har genomgått utbildning i barnkonventionen. Det ser olika ut på varje förvaltning, både sett till hur många av de anställda som fått utbildning och vilken typ av utbildning som genomgåts. Många har utnyttjat de utbildningstillfällen som Rädda barnen tillhandahållit genom vårt IOP-avtal, vilket är glädjande.

6. Barn i Sverige – ett år i pandemi

Det vore märkligt att skriva ett barnbokslut för året 2020 utan att nämna Covid-19 och pandemins effekter på barns hälsa och mående. Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till bästa uppnåeliga hälsa, både fysiskt, psykiskt och socialt. Barns hälsa är också en viktig aspekt i arbetet med ett socialt hållbart samhälle enligt Agenda 2030.

I BRIS årsrapport som släpptes i mars 2021 beskrivs den ovanliga rädsla som pandemin skapade hos barn. Genomsnittsåldern för barn som ringer till BRIS är 14,3 år och i 8 av 10 samtal identifierar barnet sig som flicka. Antalet kontakter till BRIS ökade med 16 % under 2020, från ca 27 000 kontakter till ca 31 500. Detta har lett till att BRIS har ändrat sin bemanning till att numera finnas tillgängliga för barn dygnet runt.

Att barn berättar om sin oro är inte ovanligt i samtal med Bris, men rädslan som pandemin skapade var för många barn en ny känsla som de inte känt tidigare. Så här skriver BRIS om barnens rädsla: ”Barn beskrev att de aldrig kunde slappna av eller veta om de gjorde rätt eller fel. Många frågade Bris om viruset, om hur farligt det var och hur man skulle skydda sig bäst från att smittas. Oron för att bli sjuk, eller för sjukdomen i sig, gjorde också att en del barn faktiskt kände sig sjuka” (BRIS rapport 2021:1 s.10, Årsrapport 2020).

I studier som BRIS redovisar är majoriteten av de tillfrågade barnen positiva till att skolorna hållits öppna under pandemin. Skolan är en viktig mötesplats för barn och unga och många beskriver det som svårt att skapa rutiner hemma med distansundervisning. Barn som BRIS pratat med uppger att de är klivna till distansundervisning, en del barn som upplevt skolan som otrygg fick en fristad i hemmet och för de barn som hade en trygg upplevelse av skolan upplevde en förlust av denna. Den sociala isoleringsen har lett till en ökad påfrestning i familjer, i synnerhet där det finns missbruk, ohälsa eller konflikter. Många barn och också vittnat om att deras stödinsatser blev inställda och att det blev svårt att ställa om till förändrade mötesformer.

”För de flesta barn som sökte stöd hos Bris var utsattheten de berättade om något som redan existerade i barnets vardag. Det var sällan våldet eller kränkningarna hade uppkommit för allra första gången, men pandemin och restriktionerna blev en försvårande omständighet. Det gjorde det svårare för barn att komma ifrån hemmet och påverkade föräldrars mående och omsorgsförmåga negativt. Mer tid i hemmet har inneburit fler tillfällen att uppleva eller bevittna våld mellan exempelvis föräldrar och våldet har blivit mer närvarande hos en del barn” (BRIS rapport 2021:1 s. 19, 21, 25, Årsrapport 2020).

Bris rekommenderar följande åtgärder för att stötta hälsan hos barn i Sverige:

- Att stat, regioner och kommuner tar höjd för ett ökat vård- och stödbehov som kan uppstå bland barn och unga vars mående har försämrats under året genom att tillsätta resurser för en sådan utveckling.
- Att huvudmän säkerställer skolors beredskapsförmåga vid kriser. Skolans verksamhet måste bland annat garantera varje barns tillgång till en god undervisning, en närvarande elevhälsa, lunchmat och digital teknik.
- Att kommuner i större utsträckning än idag erbjuder förebyggande och tillgängligt föräldraskapsstöd för att ge föräldrar goda förutsättningar att kunna hantera oro och konflikter som uppstår inom familjen.
- Att tillgången till nära samtalsstöd för barn ökas, i hela landet. Vardagligt samtalsstöd är en mycket viktig insats för att rusta barns förmåga att förstå och hantera utmaningar i livet.
- Att barn i utsatta situationer ges ökade möjligheter att på egen hand

söka stöd inklusive tillgång till insatser som inte förutsätter vårdnadshavares medgivande. Det är av stor vikt för barn som växer upp med föräldrar med psykisk ohälsa, missbruksproblematik eller våld i hemmet.

→ Att myndigheter säkerställer och aktivt sprider aktuell och relevant barnanpassad information om det som påverkar barn, såväl under pågående som framtida samhällskriser.

→ Att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att följa upp hur de stora samhällsförändringarna under pandemin har påverkat barns psykiska hälsa. För att inhämta nödvändig kunskap i arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa, såväl under framtida pandemier som under mer normala samhällstillstånd.

→ Att en utredning genomförs för att kartlägga hur pandemin och följande samhällsåtgärder har påverkat barns utsatthet, med särskilt fokus på våld. Genom att dra lärdomar kan det våldspreventiva arbetet stärkas framåt.

(BRIS rapport 2021:1 Årsrapport 2020).

Bilaga 1. Barnkonventionens artiklar i korthet

Artikel 1

Ett barn – det är varje människa under 18 år.

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.

Artikel 4

Konventionsstaterna ska till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att förverkliga barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. När resurserna inte räcker till bör man söka lösningar genom internationellt samarbete.

Artikel 5

Föräldrarna har det yttersta ansvaret för barnet och ska utifrån utvecklingen av barnets egen förmåga säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter.

Artikel 6

Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 7-8

Barnet har rätt till ett namn och en nationalitet. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka föräldrarna är. En stat får inte ta ifrån barnet dess namn eller nationalitet.

Artikel 9

Barnet ska inte hållas åtskilt från sina föräldrar mot sin vilja, utom när det är för barnets bästa. Barn som inte bor med båda föräldrarna ska ha rätt att träffa båda två regelbundet.

Artikel 10

Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.

Artikel 11

Ett barn får inte föras bort eller hållas kvar i utlandet utan tillstånd. Staten ska ingå avtal med andra länder för att bekämpa detta.

Artikel 12–15

Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. När domstolar och myndigheter behandlar fall som rör barnet ska barnet höras och barnets intresse komma i första rummet. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras.

Artikel 16

Varje barn har rätt till sin privat- och familjeliv, hem och post och ska skyddas mot ingripanden i dessa. Varje barn ska också skyddas mot angrepp på sin heder och sitt anseende.

Artikel 17

Alla barn har rätt att ta del av information från massmedia, som syftar till att främja deras välfärd och utveckling. Massmedia ska därför uppmuntras att sprida information särskilt riktad till barn, samarbeta över gränserna, producera barnböcker, sprida information på minoritetsspråk samt skydda barn mot skadligt innehåll.

Artikel 18

Båda föräldrarna har gemensamt det primära ansvaret för barnets uppfostran och utveckling. De ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 19

Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 20–21

Ett barn, som berövats sin familjemiljö, ska ha rätt till alternativ omvårdnad. Vid adoption ska staterna säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 22

Flyktingbarnet har rätt till skydd och hjälp om det kommer ensamt eller tillsammans med föräldrar eller annan person.

Artikel 23

Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället.

Artikel 24

Barnet har rätt till bästa möjliga hälso- och sjukvård och rehabilitering. Alla länder ska arbeta för att minska spädbarns- och barnadödligheten och bekämpa sjukdomar och undernäring och avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Gravida och nyblivna mammor har rätt till hälsovård.

Artikel 25

Ett barn som har omhändertagits för vård, skydd eller behandling har rätt att få sin behandling och sitt omhändertagande granskat på regelbunden basis.

Artikel 26 och 27

Varje barn har rätt till den levnadsstandard som är skälig för att trygga barnets utveckling. Föräldrarna har huvudsakligen ansvaret för detta, men om de inte klarar av det, måste staten se till att det finns stödprogram för att säkerställa detta. Även barnets sociala trygghet ska säkerställas med tex socialförsäkringar som ska ges till familjer beroende på vilka tillgångar de har.

Artikel 28–29

Barnet har rätt till gratis grundskoleutbildning. Undervisningen bör förbereda barnet för livet, utveckla respekt för mänskliga rättigheter och fostra i en anda av förståelse, fred, tolerans och vänskap mellan folken.

Artikel 30

Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

Artikel 31

Barnet har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 32

Barnet har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande samt mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar barnets hälsa.

Artikel 33

Barnet har rätt att skyddas från olaglig användning av narkotika.

Artikel 34

Barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 35

Bortförande, försäljning eller handel med barn ska förhindras.

Artikel 37

Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling och bestraffning. Inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Barnet får inte bestraffas med livstids fängelse eller dödsstraff. Varje frihetsberövat barn ska behandlas humant och med respekt. Barnet har rätt att snarast möjligt få juridisk hjälp. Barnet i fängelse har rätt till kontakt med och besök av sin familj.

Artikel 38

Konventionsstater skall vidta alla lämpliga åtgärder för att tillförsäkra att barn under 18 år inte deltar i väpnade konflikter. Barn får inte heller användas eller rekryteras av gerillarörelser m.fl.

Artikel 39

Barnet som blivit offer för vanvård, utnyttjande, försummelse, tortyr, väpnade konflikter eller annan omänsklig behandling har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

Artikel 40

Barnet, som är anklagat för brott eller blivit dömt för straffbara handlingar, har rätt till en behandling som främjar barnets känsla för värdighet och för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Artikel 41

Rättigheterna i konventionen gäller inte om andra nationella lagar ger barnet större möjligheter att förverkliga rättigheterna.

Artikel 42

De stater som anslutit sig till konventionen åtar sig att göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland vuxna och barn.

Artikel 43–45

Bestämmelser om hur alla länder som anslutit sig till konventionen ska arbeta för att förverkliga den. En övervakningskommitté inom FN granskar konventionsstaternas rapporter. FN-organ och frivilligorganisationer kan också delta med information till FN.

Artikel 46–54

Regler om hur stater kan ansluta sig till konventionen och när dessa börjar gälla. En reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte skall inte tillåtas.

Källa: Rädda Barnen. För att läsa hela konventionstexten, se UNICEFs hemsida: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

Referenser

Barnombudsmannen *max18*

<https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik/>

BRIS Rapport 2021:1 Årsrapport 2020, *Första året med pandemin, Om barns mående och utsatthet.*

Enkätfabriken: *Ungas livsvillkor i Kalmar - Lokal uppföljning av ungdomspolitikerna 2018 i Kalmar län och Eksjö kommun, 2019*

Kalmar kommun: *Förutsättningar och konsekvenser för implementering av barnkonventionen – implementeringsplan och ekonomisk konsekvensbeskrivning 2019, KS 2018/0986*

SCB statistikdatabas www.statistikdatabasen.scb.se

SEKOM *Den sociala kompassen* Kalmar kommun 2018
Statisticon statistics and research

Sveriges kommuner och regioner; *Barnets rättigheter i budgetprocessen, 2018*

UNICEF www.unicef.se/barnkonventionen

(Samt återrapportering från Kalmar kommuns nämnder och förvaltningar)